Opus laudabile ꝛ aureū domini vincētij Cigauld Iu. licētiati facta principum prelatorum ꝛ baronū. iudicū. ꝛ ſubditoꝝ. necnon iuriſditionū eorūdem determinās Jūctis infinitis ꝗſtionib⁹ ſup ytalico bello: vna cū exceptionibus et caſibus ſpecialibus in actibus iudiciarijs opponendis: et concilio ſuo ſolemni ſuper pignoratione iuſticie cū Regulis domini Jaſonis nouiter impreſſum et emendatum laborioſeqꝫ correctum.

Cum priuilegio ampliſſimo.

Veñdantur lugduni in vico mercuriali Jn domo Ludouici Martin. prope ſanctum Anthonium.

Cigauld

Coll. Soc. Iesu Salmant. ex dono Regum.

Biblioteca Universitaria Salamanca

Num. 43. cax. 9. num. 14.

Prologus.

IN nomine dñi ieſu omne genu fle-
ctatur: celeſtiũ ter-
reſtriũ ⁊ infernoꝝ:
et oĩs lingua cõfi-
teať: q̃ ipe eſt dñs
ieſus. Philippen. ij. Chriſtus: ſapiẽ-
tia: iuſticia: veritas ⁊ fortitudo. c. ex-
timãt. xj. q. iij. ⁊ c. decet. de imu. ec-
cle. li. vj. ¶ Vidimus tãta turbulẽ-
ta tenebroſaq̃ vigere aerem nebulo-
ſum generãtia. Que pulſant ⁊ ipel-
lũt dicẽdi animũ: precipue vbi vitia
ſuperabũdãt nec eſt loc⁹ emẽdatio-
ni: bellũ iſtud ſpinoſum fuit. Si ope-
ra cõſona ſunt: veniũt operib⁹ acce-
ptãda. Que diſcrepãt: reſecãda ſũt:
tenuia ⁊ vulgaria ſunt que dico. Nõ
ſum q̇ nodos legũ ſoluã. Que dixi
poſt alios micas ⁊ fragmẽta perito-
rũ ne perirẽt recollegi cũ cenã opti-
me paratã reperirẽ. Refert Pytha-
goras hũc mũdũ tãq̃ mercatũ eſſe.
In quo varia hincinde exponitur
grãdia preſtare fortunatorũ eſt. Et
multotiẽs de glãde fit quercus ma-
gna huic opi plurimaꝝ reꝝ acceſſio-
nẽ feci vt volumẽ creſceret: ⁊ q̃ dixe-
rã ea recognita diligẽtius expurga-
ri video hodinũ pleno tumefactum
omaſo q̇ quos virtute conſeq̇ neſcit
lingua ⁊ maledictis inſectať. Et alij
dẽtibus butireis mordere conanť:
nõ murmur nec querimonia ſonat:
ſ; corde tacito mẽs bñ cõſcia cõſer-
uat. Sꝫ cõmẽdãdus eſt qui plures
oculos et plures aures hꝫ ſcdm xe-
nophontẽ phm loquẽtẽ de cyro re-
ge perſarũ cui illã laudẽ eidẽ attri-
buit cõtra detractores vide. c. inter
verba. xj. q. iij. Que pdeſſe pñt reſe-
care nolui: vtilia ſunt pmulganda et
cõmẽdãda litteris aromata: niſi in-
cẽdãtur nec vnguẽta niſi commota
nõ redolẽt. Dãnoſa pedibus cõcul-
cẽtur. Cotas male ordinatas repe-
ri quas legẽtibus relinquo. Aug. in
li. de ciui. dei. xv. dicit q̄ vbi numer⁹
accedit neceſſario de facili errať et
ſepe negligẽter deſcribitur: ⁊ negli-
gẽtius emẽdať ſicut in alleg. decre.
de nouo duos quaternarios addi-
di quotidiana tangẽdo et vtilia. Si
ſit defect⁹ in latinitate nõ ſum itali-
cus: q: ille tũc peccat mortaliter: q:
naturaliter ad latinũ trahiť: non ſic
galli cũ in oĩbus fere cõtractibus ⁊
ſentẽtijs aliijſq̃ actib⁹ verbis ſemp
gallicis vtunť. Rogo videas ſup la-
tinitate principiũ mei cõcilij. Et q:
de bello primitus tractauimus po-
ſui queſtionẽ q̇ꝺ prius fuit illorum
ius aut bellũ. Item ius aut iuſticia
vt infra ſuo loco videbitis: nec mirã-
dũ venit ſi q̇d ſcribať de bello. Nã
priſcis tẽporibus grãdia fuere ma-
gna ſunt: ſi maiora nos expectẽt no-
uit de⁹. pax xp̄i in cordib⁹ regum et
principũ exultet ⁊ erit popul⁹ in re-
quie opulenta: meũ ⁊ tuũ fuit cã bel-
li regnãtibus pontifice iulio contra
regem Ludouicũ duodecimũ xp̄ia-
niſſimũ validiſſimũq̃ cũ alijs regi-
bus chriſtianis venetis iunctis qu

non debent Bald.in fine.l.nomina tiones.C.de ap.

¶ Item nõ eſt neceſſe exprimi que veniunt ex natura contractus.l.nõ dubitatur.⁊ ibi Bald.C.de euictio.

¶ Item poteſtas a iure cõceſſa poteſt per pactum modificari itẽ ⁊ per pactum illud quod eſt liberum põt fieri non liberum.l.iure noſtro.et ibi Bal.C.de fideiuſſo.

Deo gratias.

¶ Fine Laudabili calcem accipit opus aureum et laudabile egregij Domini Vincentij Cigauld.I.V. licentiati litteratiſſimi necnon iudicis ordinarij ville ⁊ comitatus briuatenſis. Lugduni impreſſum expẽſis Ludouici Martin in calcographia Symonis beuelaqua. Anno domini milleſimo quingenteſimo decimo ſexto die Iouis trigeſima octobris.

¶ Triumphalis turba portans dyadema corone
Surge merito.tuo potire triumpho
Poſtq̃ ingenium ſapientia nobilis ornat.
Noſtre.tibi ſint plectra non odioſa lyre
Athleta iuuenis qui a tempore pauco
Cepi.inculta carminis arte loqui
Vides multos athletas ore canentes
Expertos carminis aſperge tuo mineruali ſucco
Que mea muſa opus condidit annis
Mitto.Quid in eo inerit doctas quod leſerit aures
Parce memor ſenſu ſepe carere ſenes
Non iacet in molli veneranda ſcientia lecto
Ipſa.Sed parta labore venit aſſiduo.

¶ Finis virtutis operatio.

L·M

¶ Incipit conſiliū ſolēne dn̄i Vin
cētij Cigauld: ſuper alienatione iu-
ſticie facta iuriſditionū iudiciū: nec-
non vniuerſitatū collegiorum digni
tatumq; amplectens.

DOminus il-
luminatio mea ꝛ ſa
lus mea quē time-
bo. Oīpotenti deo
implorato auxilio
intercedēte glorio-
ſa vgine matre: ꝛ btō Juliano mar
tyre. Dico poſt pñ. qđ iuſticia ante
eos ambulauit: ꝛ ponet in via greſ-
ſus ſuos. Spernere nolite nequaq̄
que cōtēnēda ſunt. ꝑut tenet Joh.
and. in fi. mercu. Veſtitare iuuenes
et lectores cupio: vt in ſilua legū et
certamie bellicoſo opinionū vt quo
ſe vertāt q̄d ſequant fugiāt: aut cer
tū poſſideāt. Cigala nr̄a cātat: ſitit
ſub vmbra iuris nec importunis flu
ctibus vela inconſulte demandare.
Bonū eſt et vos diligite q̄ cōpēdio
breui ad deſtinatam iuris metam ꝑ
ducūt. teſtis eſt Horatius. Breuis
eſſe laboro et quod breuius fit me
lius fit. Intellige dumtamē bn̄ fiat
inde Valerius maximus. Multa
et magna breuiter ſunt dicenda. dei
de Seneca epiſtola. lxxxviij in prin
cipio dicit. Magna artificia eſſe to
tum comprehendere ſub exiguo Ar
taxarxes perſarum rex non minus
humanum q̄ regale eſſe parua mu-
nera accipere. voluntas immēſa me
excuſet. Et quia ſingula meliꝰ per
diuiſiones intelliguntur. l. prima. ff.
de doli excep. Tamen premiſſis pre
iudiijs iuxta. l. ſecundā. de origine iu
ris precipue in factis arduis. Et di
uiſio debet eſſe bimembris prout ð
die artificiali. l. ſecunda. §. finali. ff. de
verborum ſignifica. Igitur in iſto
conſi. primo videbiť de facto ipſius
iuſticie: apud quos ꝛ quō exerceať
Secundo de poteſtate baronum. et
officio iudicum vt ſequitur. et que
ad illos ꝑtinet. ſed pleniꝰ in trac. et
opere meo ſupradicto tractaui tam
in capitulo q̄ in verſicu. iudicum vi
dete domini. cauſa augmētendi fuit
quia incorrecta vidi q̄ plurima ꝛ ſu
per latinitate multe poſſunt eſſe ex
cuſationes. ꝛ in veritate aperte
poſſez licite ſcribere. quieſco ꝑ nūc
ꝛ ex cauſa. ſed vt ſcribētes excuſen
tur. ne propter id ſuperſedeant iu-
uenes opus bonum iſcribendi ſcia-
tis q̄ non ſemper ſtrictis vocabulis
vtimur in iure prout in. l. ſi tibi. ff.
ſi certum pet. Quinimmo altior eſt
anima et mens hominis q̄ grāma-
tica. l. ij. C. de cōſti. pec. infi. ꝛ. l. ſcru
puloſaꝫ. C. de contrahē. ꝛ cōmitten.
ſtipu. ꝛ. l. quoniam indignum. C. de
teſtamentis. tradit Johan. franci-
ſci. ſacri palatij audito. ſuo tractatu
de offi. et poteſtate. Quid de preſby
tero baptiſante praua latinitate an
ſit baptizatus: quia loco dicendi
in nomine patris ꝛc. dicit in no-